

การพัฒนาโปรแกรมประเมินการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Development of Self-Awareness Assessment Program for 9th Grade Students

ณภัทร ใจเอ็นดู¹, สิริศักดิ์ อาจิวชัย², เทิดศักดิ์ สุพันธ์³, สมประสงค์ เสนารัตน์⁴
Napat Jaiendoo¹, Sirisak Ardwichai²,
Thersdak Supandee³, Somprasong Senarat⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ที่ 1 และที่ 2 ของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมประเมินการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ด้านการศึกษา ด้านแนะแนว และด้านศาสนา จำนวน 12 คน 2) กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณได้แก่ กลุ่มนักเรียนสำหรับการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยง จำนวน 500 คน และกลุ่มนักเรียนสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง จำนวน 780 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักตนเองสังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด และนำร่างดังกล่าวไปสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด เช่นเดียวกัน 2) การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าแบบวัด มี 5 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ต้นทุนชีวิต การตั้งเป้าหมาย และ การแก้ปัญหา 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้างพิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ X^2 มีค่า 499.089 df มีค่า 632 p-value มีค่า 1.000 CFI มีค่า 1.000 TLI มีค่า 1.024 RMSEA มีค่า 0.000 SRMR มีค่า

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Ph.D. (Candidate) in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University

^{2,3} Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University

⁴ Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

0.024 และค่า X^2/df มีค่า 0.790 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของโมเดลการวัดในตัวชี้วัด ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การรู้จักตนเอง โปรแกรมประเมิน การวิจัยผสมวิธี

Abstract

This researcher presented the first and second objectives of the research on the subject “The Development of self-awareness program for 9rd grade students”.To develop and check the quality of situational self-awareness assessment by analyzing the basic statistical values, and the second order Confirmatory Factor Analysis. This research used Mixed Methods Research. There are two sample groups: 1) Qualitative samples Includes: 12 people in Psychology, education, guidance and religious affairs Experts. 2) Quantitative samples Include: Student group; 500 persons for analyzing basic statistics, discriminatory and 780 persons of students for analyzing the second order Confirmatory Factor Analysis

The results of this research reveals that 1) The synthesis of documents and research related to self-awareness can be synthesized 5 elements 22 indicators, when take the draft to an in-depth interview from an expert that can be 5 elements, 22 indicators as well. 2) Content Analysis validity; It was found that there were 5 elements as: Self-efficient Self-confidence Life cost Setting goals and Problems solving 3) the second order Confirmatory Factor Analysis found that the model was structural straightness. Can be determined from the statistical values used to check the model straightness. These include 499.089 X^2 Value, df 632, p -value = 1.000, CFI = 1.000, TLI = 1.024, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.024 and X^2/df = 0.790 by standard element weight value of assessment models in all indicators were statistically significant at .01

Keywords: Self-awareness, Mixed Methods Research, Assessment program

บทนำ

เมื่อโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคที่สังคมมีการขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในทุกแขนง อย่างเป็นพลวัตและเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง เทคโนโลยีและด้านสำคัญที่ได้รับอิทธิพล

จากการเปลี่ยนแปลงของยุคนี้คือ การศึกษาที่ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศนั้นๆ ให้มีทักษะและสมรรถนะอย่างมีคุณภาพและ มีความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า (วคิน ชูชาติ, 2559) หนึ่งในหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.

2560-2564) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ตีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม

การเรียนรู้จักตนเอง ถือเป็นเป้าหมายการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะ การเรียนรู้เพื่อชีวิต (learning to be) ที่เสนอโดยคณะกรรมการนานาชาติ ว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป้าหมายการเรียนรู้เพื่อชีวิต หรือการเรียนรู้จักตัวตนของตนเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีและมีภาวะทางอารมณ์สามารถเปิดหัวใจให้กว้าง และยอมรับบุคคลอื่นเข้ามาในชีวิต การดำเนินชีวิตของตนเองจะถูกจัดทิศทางด้วยความชัดเจน ด้วยความรู้สึกว่า “ตนเองคือใคร” และ “ต้องการอะไร” นำไปสู่ความเข้าใจชีวิต เข้าใจโลกมากขึ้น ตลอดจนนำไปสู่ความสุขในทุกๆ อย่างที่ทำ (Pintapat, 2007) ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง เด็กในวัยนี้ต้องการความเป็นอิสระ อยากทำอะไรตามใจตนเอง เป็นวัยแห่งการค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตน วัยแห่งการเข้าร่วมกลุ่มและต้องการการยอมรับจากสมาชิกกลุ่ม และยังขาดทักษะในการดำเนินชีวิตของตนเอง ต้องมีการได้รับการพัฒนาเพื่อจะได้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีมั่นใจในตนเองรู้ว่าตนมีสมรรถภาพด้านใด ยอมรับข้อด้อยของตน และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองเมื่อมีปัญหาอุปสรรค (ณัฐวิวีร์ นงนุช, 2552) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ครูแนะแนวได้นำไปใช้ในการสำรวจลักษณะนิสัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้นำไปวางแผนทางการพัฒนาตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้จักตนเองในประเทศไทย พบว่ายังไม่ปรากฏพบว่ามีการสร้างแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองเชิงสถานการณ์มาใช้ในการวัดการเรียนรู้จักตนเอง งานวิจัยการเรียนรู้จักตนเองส่วนใหญ่เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 4 ระดับ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ หรือแบบการจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้จักตนเอง การศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งนี้ นอกจากจะได้แบบวัดที่มีคุณภาพ เป็นมาตรฐานและน่าเชื่อถือแล้วยังก่อให้เกิดประโยชน์พัฒนาการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่งผลต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อพัฒนาและประเมินโปรแกรมการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาแบบวัดการเรียนรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวัตถุประสงค์นี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมวิจัยใน

การสัมภาษณ์ ด้านจิตวิทยา ด้านการศึกษา ด้าน
แนะแนวและด้านศาสนา จำนวน 12 คน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพ
ของแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการ
ศึกษา 2563 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขตจังหวัดนครชัยบุรินทร์
นักเรียนจำนวน 37,621 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการทดลองหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 500
คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์
ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง จำนวน 780 คน
ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage
Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบวัดการรู้จัก
ตนเองเชิงสถานการณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 44 ข้อ ซึ่ง
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.213 ถึง 0.601 มีค่า
ความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.923

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ
และตัวชี้วัดของการรู้จักตนเองโดยใช้ระเบียบ
วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาทฤษฎี ตำรา
เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ

องค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการรู้จักตนเอง
แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจัดทำร่างตัวแปร
เพื่อนำไปพัฒนาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของ
การรู้จักตนเอง แล้วนำร่างดังกล่าวไปสัมภาษณ์
เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ 12 คน พบว่าผู้เชี่ยวชาญ
ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของ
การรู้จักตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของ
แบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติ
พื้นฐาน ค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยง

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของ
แบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เชิงยืนยันอันดับที่สอง โดยใช้โปรแกรม M-plus
Version 7.2

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ
และตัวชี้วัดของการรู้จักตนเองด้วยการศึกษา
ทฤษฎี ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
คุณลักษณะ องค์ประกอบ และตัวชี้วัดของการรู้จัก
ตนเอง ได้องค์ประกอบของการรู้จักตนเองทั้งหมด
5 องค์ประกอบ 22 ตัวชี้วัด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของการรู้จักตนเอง

คุณลักษณะ/องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 1 การรับรู้ความสามารถของตนเอง	1.1 มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ 1.2 เป็นตัวของตัวเอง 1.3 มีความรับผิดชอบ 1.4 รู้สภาวะทางกายและอารมณ์ของตนเอง 1.5 ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของการรู้จักตนเอง (ต่อ)

คุณลักษณะ/องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
องค์ประกอบที่ 2 ความเชื่อมั่นในตนเอง	2.1 มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก 2.2 ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม 2.3 สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ 2.4 สามารถแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง 2.5 ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ 2.6 ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจ
องค์ประกอบที่ 3 ต้นทุนชีวิต	3.1 การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว 3.2 การได้รับการสนับสนุนจากสังคม 3.3 มีความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับสังคม 3.4 การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์
องค์ประกอบที่ 4 การตั้งเป้าหมาย	4.1 กำหนดเป้าหมาย 4.2 มีกรอบเวลาที่แน่นอน 4.3 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ 4.4 มีวินัยในการปฏิบัติตามแผน
องค์ประกอบที่ 5 การแก้ปัญหา	5.1 สามารถบอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้ 5.2 เลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 5.3 มีความพร้อมในการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เดิม

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าอำนาจจำแนกและวิเคราะห์ความเที่ยง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การนำแบบวัดการรู้จักตนเอง ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 500 คน ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน พบว่าเป็นนักเรียนชาย 200 คน คิดเป็นร้อยละ 40 นักเรียนหญิง 300 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย 100 คน คิดเป็นร้อยละ 20

2.2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานพบว่าแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.40 โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง เท่ากับ 3.43 ค่าความเบ้ เท่ากับ -0.39 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย องค์ประกอบที่มีค่าลบมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง เท่ากับ -1.06 แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความโด่งเท่ากับ -0.85 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงน้อย องค์ประกอบด้านต้นทุนชีวิต มีค่าเป็นลบมากที่สุด เท่ากับ -0.87 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงน้อย

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการรู้จักตนเอง จำนวน 66 ข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ -0.075 ถึง 0.601 คัดเลือกให้เหลือตัวชี้วัดละ 2 ข้อ ได้แบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 44 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.213 ถึง 0.601

2.4 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยง พบว่าแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.923

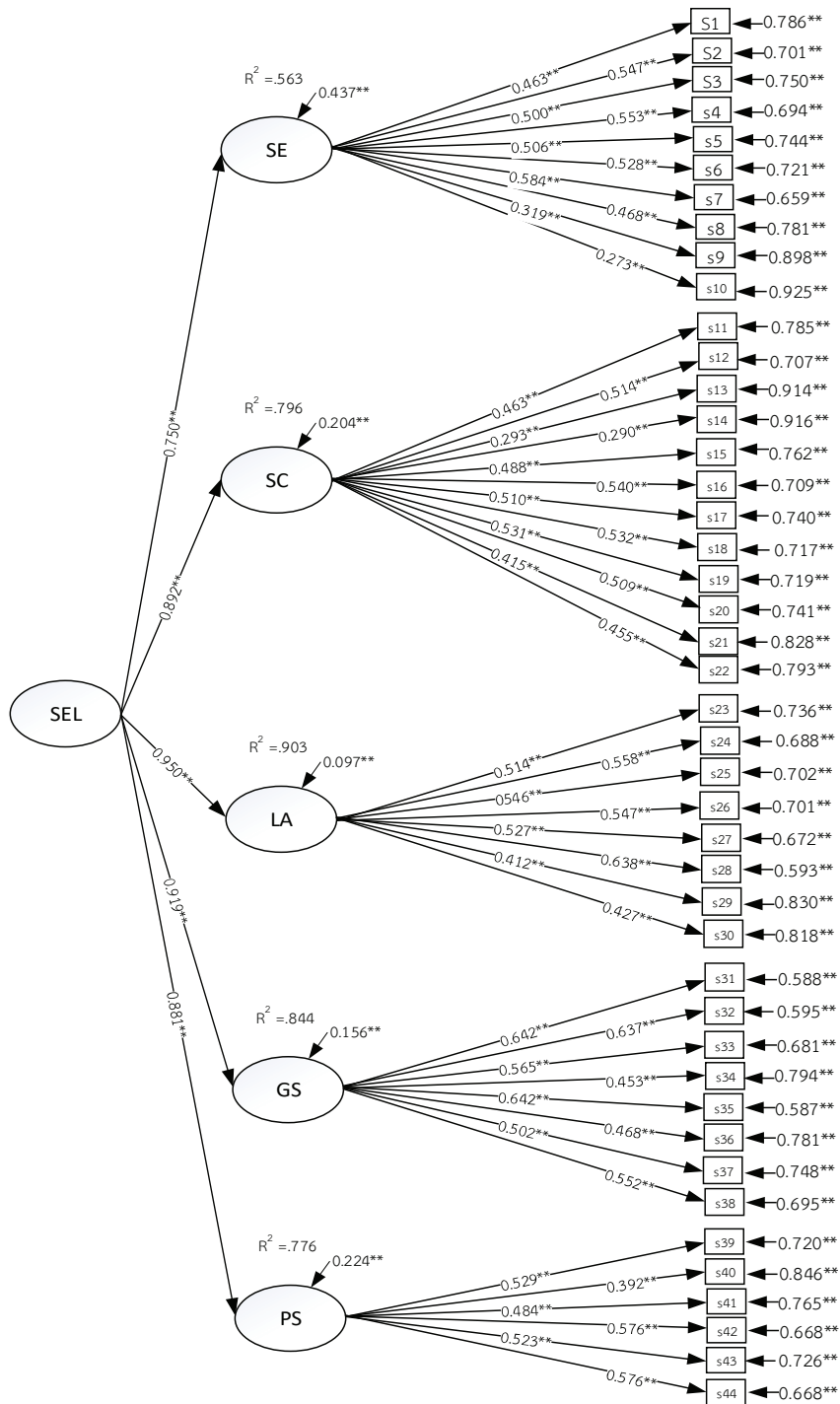
ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 780 คน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง โดยใช้โปรแกรม M-plus Version 7.2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัด

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

อันดับที่สองของโมเดลการวัด แบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า X^2 มีค่าเท่ากับ 499.089, df เท่ากับ 632 และ $p = 1.000$ แสดงว่าค่าไครส์แควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลทางทฤษฎี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่า X^2 ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพิจารณาความกลมกลืนจากค่าดัชนีอื่น เช่น ค่า CFI ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) ที่มีค่า เท่ากับ 1.000 และค่า Tucker-Lewis (TLI) มีค่าเท่ากับ 1.024 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 และพิจารณาจากค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) ซึ่งมีค่า เท่ากับ 0.000 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.024 และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (X^2/df) เท่ากับ 0.790 ซึ่งค่า RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.06 ค่า SRMR ต่ำกว่า 0.08 และ X^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 (Hu and Bentler, 1999 อ้างถึงใน บุรทิน ชาภิรัฐ, 2552) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของตัวชี้วัดของการรู้จักตนเอง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนักองค์ ประกอบมาตรฐาน (β)	S.E.	Z	R ²
การรับรู้ความสามารถของ ตนเอง	S1	1.000**	0.463**	0.034	13.731	0.214
	S2	1.073**	0.547**	0.029	18.692	0.299
	S3	1.008**	0.500**	0.031	16.088	0.250
	S4	1.162**	0.553**	0.030	18.478	0.306
	S5	1.144**	0.506**	0.031	16.478	0.256
	S6	1.055**	0.528**	0.030	17.814	0.279
	S7	1.154**	0.584**	0.028	20.993	0.341
	S8	0.719**	0.468**	0.032	14.402	0.219
	S9	0.510**	0.319**	0.036	8.870	0.102
	S10	0.779**	0.273**	0.037	7.407	0.075
ความเชื่อมั่นของตนเอง	S11	1.00**	0.463**	0.031	14.891	0.215
	S12	1.344**	0.541**	0.029	18.892	0.293
	S13	0.743**	0.293**	0.035	8.291	0.086
	S14	0.605**	0.290**	0.036	8.145	0.084
	S15	1.237**	0.488**	0.030	16.167	0.238
	S16	1.296**	0.540**	0.029	18.932	0.291
	S17	1.300**	0.510**	0.030	17.002	0.260
	S18	1.218**	0.532**	0.029	18.555	0.283
	S19	1.246**	0.531**	0.029	18.493	0.282
	S20	1.296**	0.509**	0.029	17.371	0.529
	S21	0.995**	0.415**	0.033	12.735	0.172
	S22	1.294**	0.455**	0.032	14.347	0.207

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลแบบวัดการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	น้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนักองค์ ประกอบมาตรฐาน (β)	S.E.	Z	R ²	
ต้นทุนชีวิต	S23	1.000**	0.514**	0.029	17.679	0.264	
	S24	1.081**	0.558**	0.029	19.353	0.312	
	S25	1.059**	0.546**	0.031	17.649	0.298	
	S26	1.291**	0.547**	0.028	19.358	0.299	
	S27	1.486**	0.572**	0.029	19.650	0.328	
	S28	1.738**	0.638**	0.026	24.351	0.407	
	S29	0.945**	0.412**	0.033	12.494	0.170	
	S30	1.107**	0.427**	0.033	12.860	0.182	
	การตั้งเป้าหมาย	S31	1.000**	0.642**	0.025	26.119	0.412
		S32	0.872**	0.637**	0.025	25.690	0.405
S33		0.755**	0.565**	0.028	19.999	0.319	
S34		0.724**	0.453**	0.032	14.323	0.206	
S35		1.012**	0.642**	0.024	26.732	0.413	
S36		0.801**	0.468**	0.031	15.011	0.219	
S37		0.829**	0.502**	0.030	16.639	0.252	
S38		0.768**	0.552**	0.029	18.845	0.305	
การแก้ปัญหา	S39	1.000**	0.529**	0.031	16.862	0.280	
	S40	0.818**	0.392**	0.036	10.989	0.154	
	S41	0.859**	0.484**	0.033	14.711	0.235	
	S42	1.169**	0.576**	0.028	20.469	0.332	
	S43	0.912**	0.523**	0.032	16.427	0.274	
	S44	1.251**	0.576**	0.030	19.088	0.332	

**p<.01, *p<.05

ตารางที่ 3 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order Confirmatory Factor Analysis) องค์ประกอบการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

องค์ประกอบ	น้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน (β)	S.E.	Z	R ²
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	1.000**	0.750**	0.028	26.533	0.563
ความเชื่อมั่นของตนเอง	1.070**	0.829**	0.022	40.425	0.796
ต้นทุนชีวิต	1.304**	0.950**	0.022	43.736	0.903
การตั้งเป้าหมาย	1.863**	0.919**	0.025	36.542	0.844
การแก้ปัญหา	1.380**	0.881**	0.025	34.790	0.776

** $p < .01$, * $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่วัดการรู้จักตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 5 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.750 ถึง 0.950 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุด คือ ด้านต้นทุนชีวิต มีค่าเท่ากับ 0.950 และตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองมีค่าเท่ากับ 0.750

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับการรู้จักตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ต้นทุนชีวิต การตั้งเป้าหมายและการแก้ปัญหา ซึ่งจะสังเกตได้ว่า ทั้ง 5 องค์ประกอบ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่มีความครอบคลุมถึงอารมณ์และความรู้สึกภายในจิตใจเรา อภิปรายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่สามารถรับรู้พฤติกรรมที่แสดงออกของตนเองทั้งการเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จ รู้สภาวะทางกายและอารมณ์ของตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ และสามารถประเมินได้ว่า ตนเองประสบความสำเร็จเพียงใด สอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1986) และ ศนิพรปิยพจนากร (2558) นอกจากนี้ สุทัตตาพานิชวัฒน์ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ว่าเป็นความเชื่อในทักษะความสามารถของตนเองที่จะตัดสินใจกระทำ ควบคุมตนเอง จัดระเบียบพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ผู้ที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะมีแรงจูงใจ ทุ่มเท ยืนหยัดในการกระทำนั้นจนสำเร็จ

องค์ประกอบเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้ที่ มีลักษณะกล้าคิด กล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ แก้ปัญหาด้วย

ความรู้สึกที่มั่นคง เป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ อันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี นิคมพลี (2551) และ เบญจวรรณ สวัสดิ์รักษ์ (2562) ที่กล่าวไว้ว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีลักษณะ กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ได้

องค์ประกอบต้นทุนชีวิต เป็นปัจจัยเชิงบวกทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมที่จะหล่อหลอมให้เด็กคนหนึ่งเจริญเติบโตและดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ นักเรียนสามารถรับรู้ความรักความอบอุ่น จากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียนทุกคนเกิดมามีต้นทุนชีวิตในระดับหนึ่งแล้ว ทั้งต้นทุนภายในและต้นทุนภายนอก ต้นทุนนี้จะเพิ่มขึ้นตามการเลี้ยงดูของพ่อแม่ สิ่งแวดล้อมที่ดี ดังที่ สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ (2555) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับองค์ประกอบของต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน ว่าต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย แบ่งง่ายๆ เป็น 2 หมวด และทั้ง 2 หมวดประกอบด้วยพลังต่างๆ 5 พลัง คือ ต้นทุนชีวิตภายใน (internal assets) พลังตัวตน ต้นทุนชีวิตภายนอก (external assets) พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม พลังชุมชน นอกจากนี้ พรรณพิมล หล่อตระกูล (2552) ได้อธิบายค่านิยมต้นทุนชีวิตของเด็กวัยเรียนประกอบด้วย หมวดปัจจัยสิ่งแวดล้อมจากครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และหมวดปัจจัยภายในตัวบุคคลจากการศึกษาและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบการตั้งเป้าหมาย เป็นองค์ประกอบที่บุคคลได้มีการกำหนดเป้าหมายที่

พอใจอยากจะทำ มีกรอบเวลาที่แน่นอน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ มีวินัยในการปฏิบัติตามแผนซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1977) ที่กล่าวว่า การตั้งเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้บุคคลทราบพฤติกรรมที่จะต้องกระทำอย่างชัดเจน และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเปรียบเทียบพฤติกรรมที่กระทำจริงกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ว่า พฤติกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งทางบวกและทางลบต่อไป นอกจากนี้ Brecht (1996) กล่าวว่า เป้าหมายเป็นเป้าประสงค์เพิ่มพูนคุณภาพชีวิต ช่วยให้เห็นได้รับความสำเร็จในชีวิต ช่วยให้คนอยากทำสิ่งที่ดีในชีวิต เป็นความท้าทาย เป็นแผนเป็นขั้นเป็นตอนที่นำไปสู่เป้าหมายอื่นๆ และ นาฏศิลป์ ศษประเสริฐ (2557) ที่กล่าวว่า กระบวนการตั้งเป้าหมายควรมีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผนปฏิบัติ การมีวินัยในการปฏิบัติตนตามแผนที่วางไว้และการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

องค์ประกอบการแก้ปัญหา เป็นพฤติกรรมที่บุคคลสามารถบอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้ เลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความพร้อมในการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เดิม มีแรงจูงใจในการแก้ปัญหาเป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความคิด มาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ โดยสามารถคิดรวบรวมหรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเข้าด้วยกัน เพื่อหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการขจัดปัญหาให้หมดไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ออซูเบล (1968)

ที่ว่า บุคคลที่มีความพร้อมในการแก้ปัญหา จะเป็นบุคคลที่บอกปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้ เลือกวิธีแก้ปัญหา มีความพร้อมในการแก้ปัญหา จากประสบการณ์เดิม นอกจากนี้ วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์ (2554) ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหา เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่ผ่านการคิด โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ในการจัดอุปสรรค หรือปัญหา ที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ควรนำโปรแกรมไปใช้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนวัดการรู้จักตัวเอง เพื่อให้โรงเรียนได้ส่งเสริมนักเรียนได้ตามสาขาวิชาที่ตัวเองชอบ

1.2 การจัดกิจกรรมโรงเรียนควรเตรียมความพร้อมในด้านคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้พร้อม เพื่อนักเรียนจะทราบผลการประเมินทันทีและมีเจตคติที่ดีกับ

การใช้โปรแกรมทดสอบ

1.3 การใช้โปรแกรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตัวเอง ควรให้นักเรียนใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลาที่นักเรียนมีความต้องการ หากนักเรียนไม่เข้าใจการใช้โปรแกรม ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างและพัฒนาโปรแกรมและทดสอบเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เพื่อนักเรียนจะได้เลือกประกอบอาชีพที่ตนรักในอนาคต

2.2 ควรสร้างและพัฒนาโปรแกรมทดสอบและประเมินการรู้จักตนเองเกี่ยวกับวิชาที่ชอบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อนักเรียนจะได้เลือกเรียนในสาขาวิชาที่ชอบและถนัดในระดับที่สูงขึ้น

2.3 ควรสร้างและพัฒนาโปรแกรมทดสอบและประเมินการรู้จักตนเองใช้กับนักเรียนระดับอื่น เช่น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- นาฏศิลป์ คชประเสริฐ. (2557). ผลของโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนห้วยคตพิทยาคม จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บุรทิน ขำภิรัฐ. (2552). การพัฒนาการตรวจสอบและความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับประสิทธิผลความเป็นคนบดี. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เบญจวรรณ สวัสดิรักษ์. (2562). การพัฒนาแบบวัดแรงบันดาลใจในการเรียนวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ศ., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2552). รายงานวิจัยเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กวัยเรียน พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันราชานุกูล: ดินแดง กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, กรุงเทพฯ.

- วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์. (2554). *การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา*กับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วศิน ชูชาติ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ศนิพร ปิยพจนานกร. (2558). *การรับรู้ความสามารถของตนเอง ความต้องการของงานกับทรัพยากรในงานการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กร และความเหนื่อยหน่ายในการทำงานโดยมีการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรเป็นตัวแปรกำกับ: กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2555). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สุทัตตา พานิชวัฒน์. (2560). *การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทรัพยากรในงาน และความผูกพันในงานโดยมีความต้องการของงานที่ทำห่วยเป็นตัวแปรกำกับ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อัญชลี นิมพลี. (2551). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Ausubel, D.P. (1968). *Education Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Brecht, G. (1996). *Sorting out goals*. Sydney: Prentice Hall.
- Pintapat, S. (2007). *Human behavior and development*. Bangkok: Rajabhat University, SuanSunandha.